

KRONIKA 2000

Rok 2000 je posledným rokom starého storočia i tisícročia. I keď je už 11 rokov od prevratu 1989, predsa to v našej politickej oblasti graduje a situácia sa neupokojuje. Prebieha boj medzi koalíciou a opozíciou, čo sa prejavuje sústavnými voľbami, alebo aspoň referendum. Ani v tomto roku sme sa referendu nevyhli. Spôsobujú to tlaky v hospodárskom živote, neistota medzi ľuďmi a veľká miera nezamestnanosti, ktorá v našej obci dosiahla až 20,92 %. Na zredukovanie nezamestnanosti prijali vládni predstavitelia opatrenia, ktoré vyústili v pláne zredukovať nezamestnanosť prostredníctvom verejno-prospešných prác, do ktorých sa zapojila i naša obec. V tejto novej dobe sa hľadá predovšetkým na zisk a málo výnosné zariadenia a obchody sa likvidujú. Problémy majú obyvatelia osady Gápel, pretože jednotárske potraviny, ktoré tam fungovali sa stali nerentabilnými pre malý počet obyvateľov a Jednota SD Prievidza ich z tohto dôvodu zatvorila. Súkromní podnikatelia, ktorí sa chopili príležitosti však nespĺňajú predstavy obyvateľov Gápla z dôvodu vysokých cien a nedostatočného sortimentu.

Postupne sa celá hospodárska sféra privatizuje. Privatizujú sa i zdravotnícke zariadenia a na rad prišla i lekáreň, ktorá bola doteraz majetkom obce.

Vznikajú nové prevádzky a služby. Jednota Coop Prievidza sa stará iba o tie svoje prevádzky, ktoré sú pre ňu rentabilné. Do týchto je ochotná i investovať. Veľmi pekne zrekonštruovali priestory potravín, pretože hlavne v letnom období, kedy sa počet obyvateľov obce s príchodom chalupárov značne zvyšuje, vykazujú nemalé zisky.

I napriek neľahkým hospodárskym pomerom sa darí našej obecnej kultúre fungovať. No je to len zásluha ľudí, ktorí v tejto oblasti pracujú a ktorí i vo svojom voľnom čase robia všetko preto, aby kultúra z nášho života úplne nevymizla.

Môžeme sa pochváliť i našim belanským misionárom, ktorým je náš občan Juraj Slugeň, momentálne brat Juraj – príslušník rehole Kapucínov, ktorý pôsobí ako misionár v Namíbii v Afrike.

Od skončenia druhej svetovej vojny uplynulo v máji 55 rokov, no občas sa ešte stretne s jej pozostatkami. Tak tomu bolo i tohto leta, keď skupina ľudí, ktorí sa zaoberajú zbieraním zaujímavých predmetov z tohto obdobia objavila pod Okrúhlym vrchom kostru vojaka, ktorý tu padol v boji počas Slovenského národného povstania.

Počasié

Priemerná ročná teplota vzduchu v roku 2000 bola 9,2 °C, čo bolo o 0,7 °C viac ako v roku 1999. Najvyššia priemerná teplota vzduchu bola v mesiaci august 18,5 °C. Najteplejšie mesiace boli jún a august, kedy boli namerané priemerné teploty vzduchu v júni 17,7 °C a v auguste 18,5 °C. Maximálna teplota vzduchu bola nameraná 21. augusta 34,8 °C, pričom veľmi teplo bolo i v júni, kedy teplota dosiahla až 34,0 °C a v júli 31,6 °C. Leto bolo veľmi horúce, ale v septembri teploty dost' klesli.

Minimálna teplota vzduchu bola nameraná 25. 1. 2000 -21,9 °C. Najstudenšími mesiacmi v roku boli január -21,9, december -11,6 a február -11,0. Posledná mrazíky boli v apríli, prvé mrazy sa začali v mesiaci októbri.

Priemerná relatívna vlhkosť vzduchu bola 74 %, najnižšia v júni 62 %, najvyššia v decembri 85 %.

Úhrn zrážok v roku 2000 bol 942,9 mm, čo je viac ako v roku 1999. Najviac zrážok spadlo v marci 193,8 mm, ale veľa zrážok bolo i v júli 152,3 mm a v novembri 128,1 mm. Najmenej

zrážok bolo v júni 17,3 mm. Maximálne denné úhrny zrážok boli 26. júla 2000 35,0 mm, ale i v marci 27,5 mm. Minimálne denné úhrny zrážok boli v mesiaci jún 4,4 mm.

Priemerná rýchlosť vetra v roku 2000 bola 1,2 m/s. Najveternejší bol marec a apríl 1,5 m/s, a dosť fúkalo i v mesiaci október 1,4 m/s a v novembri 1,3 m/s. Najpokojnejší bol december 0,9 m/s a august 1,0 m/s.

Mali sme 65 dní so snehovou pokrývkou, najviac v januári – 31 a vo februári 29. V mesiaci marec boli ešte štyri dni so snehovou pokrývkou a v mesiaci december jeden deň.

V roku 2000 bolo 17 búrok, najviac v júli – 5.

Zaznamenali sme 1542 hodín slnečného svitu, čo bolo o 112 viac ako v r. 1999. Najviac slnka bolo v mesiaci júni 279 dní, v máji 272 dní. Slnečný bol aj august a apríl.

Počet jasných dní, kedy bola oblačnosť menšia ako 20 % bolo 52, najviac v júni a v auguste – po dvanásť. Je zaujímavé, že v júli nebol ani jeden jasný deň.

Počet zamračených dní, keď je oblačnosť väčšia ako 80 % bolo 150, najviac v januári – 24, v marci – 21 a v decembri – 20 dní.

Počet mrazových dní, keď je teplota menej ako 0 °C bolo 98, najviac v januári – 30, februári – 24 a v marci – 20 dní.

Počet letných dní, kedy bola teplota vyššia ako 25 °C bolo 57, najviac v auguste – 17, v júni – 15, v máji – 10 dní. 6 letných dní bolo v apríli a 3 letné dni boli ešte v septembri.

Počet dní so zrážkami, kedy boli zrážky viac ako 1 mm bol 128, najviac v marci – 25, v novembri – 15, vo februári – 11 a v januári, apríli a decembri po desať dní.

Verejný a politický život obce

Referendum

Prezident republiky na základe petície občanov prijatej 8. augusta 2000 rozhodol 5. septembra 2000 o vyhlásení referenda, v ktorom oprávnení občania rozhodovali o otázke:

„Ste za to, aby sa Národná rada Slovenskej republiky uzniesla na ústavnom zákone: Volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky zvolenej v roku 1998 sa končí dňom volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré sa vykonajú do 150 dní odo dňa vyhlásenia výsledkov referenda?“.

Referendum iniciovalo Hnutie za demokratické Slovensko.

Referendum o uvedenej otázke sa konalo v sobotu 11. novembra 2000.

V našej obci boli vytvorené dve okrskové komisie, jedna v priestoroch zasadačky obecného úradu a druhá v priestoroch auly kino-divadelnej sály.

Výsledky referenda z 11. 11. 2000 za obec Valaská Belá

	OKRSOK č. 1	OKRSOK č. 2	SPOLU VALASKÁ BELÁ
Počet zapísaných oprávnených voličov	932	993	1925
Počet vydaných lístkov	478	532	1010
Počet odovzdaných lístkov spolu	478	532	1010
Počet odovzdaných platných lístkov	464	528	992
Počet odovzdaných neplatných lístkov	14	4	18
Platné „ÁNO“	452	508	960
Platné „NIE“	12	20	32
Počet zúčastnených v %	51,29	53,58	52,47
Platných „ÁNO“ v %	97,41	96,21	96,77

Platných „NIE“ v %	2,59	3,79	3,23
--------------------	------	------	------

Keďže sa zúčastnila nadpolovičná väčšina občanov, referendum v našej obci bolo platné. Avšak v rámci celého Slovenska sa referenda zúčastnilo iba 20,3 % oprávnených voličov z celkového počtu 4.085.172 čo znamená, že referendum bolo vyhlásené za **neplatné**.

Činnosť obecného zastupiteľstva

Na zasadnutí obecného zastupiteľstva 25. 1. 2000 prednostka obecného úradu predložila poslancom rozbor nákladov na vozidlo LIAZ a rozbor nákladov na vývoz tuhého komunálneho odpadu (TKO) za rok 1999. Na základe predložených správ navrhla zvýšiť sadzby za autodopravu, a to pri fakturácii za autodopravu na 22,- Sk na jeden kilometer jazdy a 23,- Sk za 15 min. státiu. Tieto sadzby poslanci schválili. Pri vývoze TKO schválili poslanci zvýšenie poplatku za vývoz TKO u fyzických osôb na 200,- Sk za 1 nádobu a rok a zvýšenie o 150,- Sk za každú ďalšiu nádobu. Pre právnické osoby schválili poslanci poplatok na 400,- Sk za jednu nádobu na rok. Taktiež schválili, aby fyzická osoba podnikateľ bola spoplatňovaná podľa sadzieb právnických osôb.

Na zasadnutí obecného zastupiteľstva 6. 3. 2000 sa obecné zastupiteľstvo zaoberalo i rozpočtom obce. Zo strany niektorých poslancov boli k návrhu rozpočtu pripomienky. Ing. Václav Nemček uviedol, že v návrhu rozpočtu je plánovaných málo investičných akcií. Viliam Sondor poukázal na príspevok Miestnemu kultúrnemu stredisku, ktorý je podľa neho veľmi vysoký a taktiež sa mu zdal vysoký príspevok Telovýchovenej jednote Štart Krištál Valaská Belá. Informoval sa, prečo v rozpočte nie sú niektoré akcie, napríklad zastrešenie schodov k základnej škole. Navrhol do prioritných akcií zaradiť napríklad rozšírenie mosta pri lesníckej bytovke a úpravu miestnej komunikácie na Pastierkoch. Rozpočet pripomienkovala i Ing. Eva Mokrišová, ktorá upozornila, aby sa do rozpočtu na rok 2000 nezabudla zaradiť akcia vodovod na Stanáku. Poslankyňa Eva Beláková navrhla vyčleniť finančné prostriedky pre časť obce Gápel, hlavne na opravu kultúrneho domu. Po upravení niektorých narozpočtovaných položiek poslanci schválili rozpočet nasledovne:

- Výdavková časť: 7.043.000,- Sk
- Príjmová časť: 6.601.000,- Sk
- Schodok: 442.000,- Sk

Za takto navrhnutý rozpočet poslanci hlasovali. Poslanci ďalej navrhli stanoviť prioritné akcie, ktoré by sa mohli pri dostatku finančných prostriedkov zrealizovať. Schválili tieto prioritné akcie:

- rozšírenie mosta u Golejov a na Pastierkoch pri lesníckej bytovke
- miestnu komunikáciu na Pastierkoch
- vodovod na Stanáku
- oprava strechy kultúrneho domu v Gápli.

Poľovnícke združenie (PZ)

V roku 2000 malo Poľovnícke združenie vo Valaskej Belej 58 členov. Neboli to len občania našej obce, ale i bývalí občania Valaskej Belej, alebo cudzí občania – chalupári, a pod. Členovia PZ sa nezaoberajú iba lovom zveri, ale veľmi aktívne sa venujú jej chovu, hlavne v zimnom období. Poľovníci sú rozdelení na skupiny a jednotlivé skupiny majú za úlohu vybudovať si krmelce a tieto podľa potreby naplňať. Majú vyčlenené svoje rajóny, v ktorých na zver dozerajú. Starajú sa i o zdravotný stav zveri, monitorujú výskyt besnoty a upozorňujú na to občanov.

Pravidelne sa stretávajú na schôdzach, kde hovoria o problémoch vo svojom združení, organizujú spoločné poľovačky a rozdeľujú si úlohy. Ich majetkom sú dve poľovnicke chaty – na Blažovci, ktorá je veľmi dobre vybavená a vhodná i na dlhší pobyt a Pod Okrúhlym vrchom, ktorá má viac charakter zrubu.

Členovia PZ v r. 2000

1. Stanislav Dolinaj	Valaská Belá	30. Emil Pavlíček	Valaská Belá
2. Jaroslav Ďurmek	Valaská Belá	31. Jozef Podskoč	Valaská Belá
3. Ing. Milan Furka	Valaská Belá	32. Milan Podskoč	Valaská Belá
4. Dušan Furka	Valaská Belá	33. Peter Podskoč	Valaská Belá
5. Roman Fajer	Prievidza	34. Jaroslav Podskoč	Valaská Belá
6. Stanislav Gramblička	Valaská Belá	35. Tibor Podskoč	Valaská Belá
7. Štefan Gramblička	Valaská Belá	36. Ján Poživenec	Valaská Belá
8. Branislav Grambličkaq	Nitra	37. Antónia Poživencová	Valaská Belá
9. Ján Grošaft	Valaská Belá	38. Jozef Ranuša	Valaská Belá
10. Jozef Hrubina	Valaská Belá	39. Cyril Repčík	Zbehy
11. Milan Hrubina	Liešťany	40. Štefan Revický	Valaská Belá
12. Štefan Ilavský	Žabokreky/N.	41. Albín Rexa	Valaská Belá
13. Emil Jančovič	Valaská Belá	42. Marián Rexa	Valaská Belá
14. Pavol Keher	Ilava	43. Ján Repka	Valaská Belá
15. Dušan Kohút	Nitr. Rudno	44. Stanislav Siekel	Valaská Belá
16. Ladislav Kopčan	Valaská Belá	45. František Slanina	Valaská Belá
17. Marián Košovský	Valaská Belá	46. Vladimír Slanina	Valaská Belá
18. Ján Korenačka	Valaská Belá	47. Viliam Sondor	Valaská Belá
19. Ján Krúpa	Valaská Belá	48. Juraj Sondor	Valaská Belá
20. Pavol Madaj	Valaská Belá	49. Gejza Schenk	Val. Belá, Gá
21. Emil Matlo	Valaská Belá	50. Miroslav Vrtík	Valaská Belá
22. Milan Matlo	Valaská Belá	51. Milan Hlinka	Lužianky
23. Jozef Mihál	Valaská Belá	52. RnDr. Ján Šandora, CSc	Tren. Teplice
24. Robert Mihál	Valaská Belá	53. Stanislav Siekel ml.	Valaská Belá
25. Ondrej Minár	Valaská Belá	54. Vendelín Fulek	Valaská Belá
26. Milan Mokriš	Valaská Belá	55. Miroslav Grošaft	Valaská Belá
27. Jozef Murgaš	Valaská Belá	56. Pavol Revický	Nitr. Rudno
28. Jozef Murgaš ml.	Valaská Belá	57. Martin Ranuša	Bratislava
29. Július Nemček	Valaská Belá	58. Vladislav Podskoč	Valaská Belá

Obchody, služby, živnosti

Zásobovanie osady Gápel potravinami

V mesiaci september 2000 sa skončilo v osade Gápel pravidelné zásobovanie potravinami. Do roku 1990, pokiaľ predajňu potravín zásobovala Jednota, SD Prievidza, nebol s touto činnosťou problém. No pre Jednotu sa predajňa stala nerentabilnou a tak sa jej vzdala. Obecný úrad vo Valaskej Belej a jeho starosta Ing. Marián Mateáš ponúkol predajňu do prenájmu súkromnému podnikateľovi, ale obyvatelia Gápla neboli s úrovňou zásobovania a kultúry predaja spokojní a preto s prevádzkou skončil. Predajňu prevzala pani Štefániková – domáca obyvateľka a zdalo sa, že všetko bude v poriadku. K dispozícii bola každý deň, no ani to niektorým obyvateľom nestačilo, a preto sa podnikania vzdala. Riešenie ponúkla pani

Klůvancová z Liešťan, ktorá prevádzkovala predajňu až do konca septembra. V predajni bola dva až trikrát do týždňa, nebolo však v jej silách, aby zabezpečila všetky potraviny vždy čerstvé. Darilo sa jej to v prípade mlieka, mliečnych výrobkov, chleba a pečiva. No ani s týmto riešením obyvatelia Gápla neboli spokojní. Bohužiaľ časy, kedy sa bral ohľad na potreby každého človeka sú preč. Momentálne má osada Gápel okolo 40 stálych obyvateľov a na prosperujúci obchod to nestačí.

Rekonštrukcia Obchodného domu Jednota coop

Prvého septembra 1999 začala Jednota SD Prievidza rekonštruovať priestory obchodného domu. Na rekonštrukciu sa podľa vyjadrenia vedúcich pracovníkov podnik chystal už dávnejšie z dôvodu nedostatočnej veľkosti obchodných priestorov. Najmä v letnom období, keď sa počet obyvateľov obce značne zvýši v súvislosti s prílevom chalupárov na lazoch, staré priestory nestačili.

Zrekonštruovala sa samotná budova, kde sa z dvoch strán pristavila predajná plocha a priestory skladov, doplnilo sa zariadenie predajne a vymenilo za novšie.

Na stavebných prácach sa preinvestovalo 6 100 000,- Sk

Na technologických zariadeniach 2 226 000,- Sk.

Zo stavebných prác sa robila najmä:

- prístavba predajne a skladov
- rekonštrukcia kúrenia z tuhého paliva na plyn propan-butan
- rekonštrukcia sociálneho zariadenia
- výmena okien
- fasáda
- terénne úpravy
- čistička odpadových vôd.

Z technologického zariadenia:

- nainštalovali sa nové elektronické pokladne s prepojením na čiastkové pokladne pri predaji zeleniny, mäsa a mäsových výrobkov
- mraziace zariadenia
- chladiace zariadenia
- suché regály
- zariadenie skladu

Práce sa skončili 13. novembra 1999 a pracovalo sa za plnej prevádzky okrem dvoch týždňov, kedy bola predajňa potravín zavretá. Od nového storočia máme v obci modernú a dobre vybavenú predajňu potravín a drogistického tovaru.

Práce zabezpečoval Okresný stavebný podnik Prievidza.

Videopožičovňa

Ing. Pavel Guláš z Bratislavy otvoril v priestoroch bývalého Miestneho národného výboru, neskôr internátu, ktorý patrilo bývalému Sklárskemu výrobnému družstvu Krišťál videopožičovňu s prevádzkovou dobou:

Pondelok – Piatok od 15.00 – 19.00 hod

Sobota od 15.00 hod. – 18.00 hod

Nedeľa od 9.00 hod. – 11.00 hod.

Lekárň VABA

PharmDr. Helena Divékyová, bytom Diviaky nad Nitricou uzavrela s Obcou Valaská Belá nájomnú zmluvu v priestoroch Zdravotného strediska za nasledovných podmienok:

- prenájom priestorov a zariadenia bezplatný
- ročný poplatok za vodu 500,- Sk
- mesačný poplatok za kúrenie počas vykurovacieho obdobia 1.500,- Sk
- telefón a elektrinu si bude platiť sama
- zásoby liekov po inventarizácii uhradí do 6 mesiacov
- upratovanie lekárne 2 hodiny denne uhradí
- pomoc zo strany obce pri vybavovaní licencie, resp. odovzdávaní dokladov do poisťovní
- v prípade neplatenia zo strany zdravotných poisťovní vyhradzuje si právo nepenalizovať oneskorenú úhradu za teplo

Otvorenie PNEUSERVISU

V mesiaci máji 2000 si občianka Mária Dolinajová v časti svojho rodinného domu otvorila PNEUSERVIS.

Novinový stánok

Firma Bresman, s. r. o z Dubnice nad Váhom si od obce prenajala pozemok pri potoku Belanka a otvorila si tu novinový stánok.

Papiernictvo – drogéria

Ján Ivin, ktorý trvalo býva v Pezinku, otvoril v novembri v priestoroch Krúpovho domu papiernictvo a drogériu.

Zdravotníctvo a sociálne pomery, životná úroveň

Nezamestnanosť

I v roku 2000 pretrváva problém nezamestnanosti. V rámci okresu Prievidza, ktorý má počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva 70.293 je 10.648 nezamestnaných z čoho je 6.193 mužov a 4.455 žien. Predstavuje to 14.20 %.

V našej obci z ekonomicky aktívneho obyvateľstva, ktoré predstavuje 1 214 ľudí je k 31.12. 2000 nezamestnaných 254 ľudí, z toho 161 mužov a 93 žien. Je to 20,92 %. Môžeme teda vidieť, že je to o 2 % viac, ako je nezamestnanosť v rámci okresu Prievidza.

Nezamestnaných absolventov je 10.

Dnes sa už hovorí o dlhodobej nezamestnanosti. To znamená, že dlhodobo nezamestnaní sú ľudia, ktorí sú nezamestnaní viac ako 12 mesiacov. V rámci okresu Prievidza bolo k 30. 6. 2000 dlhodobo nezamestnaných 4.190 ľudí – 2.394 mužov a 1.796 žien. V našej obci to je 91 ľudí, z čoho je 57 mužov a 34 žien.

V mesiaci august 2000 boli uzatvorené zmluvy o zamestnávaní dlhodobo nezamestnaných občanov medzi úradmi práce a obecnými úradmi. Toto opatrenie malo znížiť počet nezamestnaných a zároveň prispieť k zlepšeniu vzhľadu a upravenosti obcí, nakoľko títo pracovníci mali byť využití predovšetkým na verejnoprospešné práce. Starosta obce Ing.

Marián Mateáš uzavrel pracovné zmluvy s 39 dlhodobozamestnanými občanmi, z ktorých bolo 13 žien.

Nezamestnaní pracovali na rôznych miestach ako materská škôlka, cintorín, fara, školská jedáleň, ihrisko, miestne komunikácie a výstavba mostov, čistenie svahov a verejných priestranstiev, zdravotné stredisko, garáže, obecný úrad, kultúrny dom, osada Gápel. Spoločne nezamestnaní odpracovali od začiatku augusta do konca roku 19 362 hodín.

Náklady na mzdy a ostatné výdavky financoval úrad práce, takže pre obec boli tieto verejnoprospešné práce výhodné.

Prehľad prác a nákladov na verejno-prospešné práce

- náklady na mzdy	679.443,- Sk
- náklady na materiál	73.031,- Sk
<u>- režijné a ostatné náklady</u>	<u>40.525,- Sk</u>

Náklady spolu za rok 2000 **792.999,- Sk**

Školstvo a kultúra, cirkevný život

Miestne kultúrne stredisko

Hlavnú náplň Miestneho kultúrneho strediska (MKS) tvorí organizovanie kultúrno-východných a zábavných podujatí. V rámci toho MKS prevádzkuje kino Slovan a miestnu ľudovú knižnicu, prenajíma priestory kultúrneho domu a kina Slovan. Pri zabezpečovaní tejto činnosti MKS využíva objekty obce zverené mu do správy na základe zriaďovacej listiny a štatútu.

Pri niektorých podujatiach spolupracuje s Regionálnym kultúrnym strediskom v Prievidzi, so základnou školou (ZŠ), materskou školou (MŠ) a s ľudovou školou umenia (LŠU).

V roku 2000 uskutočnilo MKS 212 kultúrnych podujatí. Z toho 18 súťažných prehliadok, 30 výchovno-vzdelávacích podujatí, 90 kultúrno-spoločenských a 74 ostatných. V miestnom rozhlase bolo odvysielaných 179 rozhlasových relácií na propagáciu kultúry, športu a rôznych iných oznamov. Na podujatiach sa zúčastnilo okolo 10 000 občanov.

Okrem toho, vzhľadom na skutočnosť, že riaditeľka miestneho kultúrneho strediska musí získavať čo najviac finančných prostriedkov na pokrytie potrieb kultúry v obci, prenajala 42-krát priestory kultúrneho domu na rôzne akcie, ako boli zdravotné prednášky, schôdze (urbárske spoločenstvo, mítingy politických strán, referendum a pod.).

K najvydarenejším už tradične patrilo podujatie Kurz rezania a ošetrovania stromov, prednáška pre rodičov predškolákov na tému: „Adaptácia detí na materskú školu“, veľkonočný koncert detí ľudovej školy umenia pre žiakov základnej školy, pochovávanie basy, stávanie mája (oživenie tejto tradície prilákalo na námestie rekordný počet občanov, ktorí v speve a dobrej nálade pokračovali aj na majálese v kultúrnom dome).

Druhá nedeľa v máji patrila už tradične matkám. Program pripravila folklórna skupina Belanka, deti z MŠ a žiaci z LŠU. Na záver vystúpila country skupina zložená z chlapcov z našej obce a z chlapcov z Čiech, ktorí nadviazali spoluprácu a spoločne vystupujú na rôznych podujatiach, či už na Slovensku, alebo v Čechách.

Pre žiakov ZŠ sa uskutočnili besedy o knihách, prednáška o histórii obce a výchovný koncert v Kine Slovan, výstavky kníh a výtvarných prác, k sviatku Medzinárodného dňa detí detská diskotéka spojená so súťažou v speve a prednese poézie a deti si vyskúšali svoje vedomosti v rôznych súťažiach. Pri realizácii tohto podujatia pomáhala aj Mariánska mládež.

Knižnicu navštívilo okolo 3 000 čitateľov, ktorí si vypožičali 11 000 knižných jednotiek.

V dnešnom zložitom období, keď sa všetky rezorty trápia nedostatkom finančných prostriedkov, dokáže naše MKS sprostredkovať aj účasť na rôznych školeniach potrebných na prácu v kultúre, na odborných seminároch a výstavách. Veľkým morálnym zadosťučinením pre obec je, keď sa týmto občanom podarí uspieť a dobre reprezentovať a zviditeľňovať obec. V oblasti výtvarného umenia nás takto reprezentoval aj náš občan Stanislav Obuch, keď na výstave – Salóne neprofesionálnych výtvarníkov v Prievidzi odborná porota zo 148 prihlásených prác udelila cenu za autentickosť práve jeho výtvarnej práci.

V oblasti folklóru našu obec naďalej reprezentovala Folklórna skupina Belanka (FSB), či už na zimných folklórnych slávnostiach v Pravenci, alebo v súťaži „Spev ľudových piesní“ v Poluvsí, kde sa členka folklórnej skupiny Silvia Sieklová umiestnila na treťom mieste.

Rodnú obec, jej kultúru a tradície reprezentovala FSB aj v Dome kultúry v Dubnici nad Váhom, kde sa zúčastnila na oslavách Dňa ústavy. Najväčšiu radosť z vystúpenia mali tam žijúci početní rodáci, ktorí si s členmi FS zaspievali, zaspomínali si a zasmiali sa, ba mnohí si i poplakali.

V októbri sa uskutočnila v kine Slovan krajská prehliadka hudobného folklóru. Súťažnej prehliadky sa zúčastnilo 5 speváckych skupín, 3 ľudové hudby, štyria sólisti speváci a dvaja sólisti instrumentalisti. Člen poroty PhDr. Ondrej Demo – hudobný folklorista z Bratislavy, vyzdvihol a ocenil kvalitu nášho folklóru a snahu o jeho rozvíjanie. Prehliadka ukázala, že folklór má mnoho nasledovníkov, ktorí majú záujem zachovávať a šíriť dobrú slovenskú muziku.

Príjmy a výdavky MKS za rok 2000

Príjmy:

- od obyvateľstva	143.970,-
z toho:	
- vstupné	64.470,-
- ostatné príjmy (prenájom kult. domu)	79.500,-
- ostatné príjmy z vlastnej činnosti	104.440,-
- príspevok na činnosť (od obce)	364.000,-

Príjmy spolu: 612.410,- Sk

Výdavky:

Mzdové výdavky:

- mzdy	195.625,-
- mzdy na dohodu	39.973,-
- odvody do poisťovní	76.678,-

Stravné a cestovné 1.211,50

Materiálové výdavky

- elektrická energia	39.105,-
- nákup kníh	8.357,60
- kancelárske a čistiace potreby	10.684,70
- údržba	6.877,40
- materiálové náklady na podujatia	22.291,90
- časopisy	4.571,10
- plyn	555,-
- poštové ceniny	1.655,-

- vodné a stočné	2.853,20
- krosná	500,-
- uhlie	24.067,60
- hasiace prístroje	13.634,-
- fotoaparát	3.990,-
- žiarovky	3.564,-
- rekonštrukcia budovy	13.580,60
- vianočné	574,70
- náplň do počítača	3.439,-
- poháre	2.952,-

Materiálové výdavky spolu: 163.252,80

Služby a práce

- požičovné filmov	57.582,30
- preprava filmov	3.960,-
- poisťné za budovy	12.595,-
- opravy	9.816,-
- hudobná produkcia	4.016,-
- bankové výdavky	1.641,50
- odvoz odpadu	1.200,-
- program: „S nami je veselo“	10.200,-
- koncesionárske poplatky – SOZA	1.120,-
- kurz rezania stromkov	500,-
- členský poplatok	250,-
- poisťné za škody	341,-
- dopravné	4.626,-
- revízie kotlov	6.360,-
- projektová dokumentácia	1.000,-
- stavebný dozor	2.000,-

Služby a práce spolu: 122.889,50

Výdavky spolu 599.629,20

P r í j m y 612.410,-

V ý d a v k y 599.629,20

R o z d i e l 12.780,20

V roku 2000 schválili členovia obecného zastupiteľstva i účelovú dotáciu na potrebné opravy budov v správe MKS:

- rekonštrukcia kultúrneho domu	240.000,-
- vymaľovanie priestorov knižnice	5.000,-
- revízie – elektro	25.000,-
Spolu:	270.000,-

Čerpanie

- vymaľovanie knižnice	3.534,30
- revízie – knižnica, Kino Slovan	5.000,-

- rekonštrukcia kult. domu, revízia elektro	276.361,-
- oprava strechy kina	4.248,10
Spolu:	289.143,10

Cirkevný život

Pôsobenie belanského misionára v Namíbii v Afrike

Od roku 1994 pôsobí ako misionár v Namíbii, konkrétne v Capri Strip – Andara náš rodák, kapucín Juraj Slugeň.

Počiatky misijného pôsobenia v Caprivi Strip siahajú do obdobia druhej svetovej vojny. Bolo to obdobie veľkého prílevu ľudí z Európy do Afriky. V Afrike sa zakladali rôzne študijné odbory a organizácie, do popredia sa dávala vzdelanosť.

Toto hnutie začalo i vo vládných kruhoch pre školstvo v Caprivách. Major Frollope a Kruger požiadal evanjelických misionárov, aby otvorili školy a nemocnice v oblasti. Oni však tvrdili, že prišli vyučovať iba sväté písmo a že môžu otvoriť iba školu Biblie.

Potom sa dozvedeli, že v Zambii okolo Sichili v Sesheke funguje misia, školy a zdravotné strediská, ktoré vedú Kapucínski bratia a Sestry svätého kríža.

V roku 1943 sa pán Frollope stretol s Pátrom Agathangelusom, predstaveným misie v Sichili, ktorá sa nachádzala blízko Caprivi na druhej strane rieky Zambezi. Požiadal kapucínov, aby prišli do Caprivi a vybavil povolenie na zriadenie misie s biskupom vo Windhoek (hlavné mesto Namíbie) a s apoštolským nunciom monsignorom Killianom Flynnom, bol pôvodom Írčan, ktorý pôsobil v Zambii v Livingstone – neďaleko Viktóriiných vodopádov. Monsignore Flynn poslal pátra Agathangelusa do Caprivi Stripe nájsť vhodné miesto na stavbu misie. Toto miesto našiel v Lisikili, kde prišli v roku 1944 páter Phelim a brat Fergus a začali stavať. No museli prestať pre záplavy a našli nové miesto v Katima Mulilo, kde sa misia nachádza dnes. Brat Fergus a páter Albeus postavili chatky z blata na spanie, jedáleň, obývačku, kaplnku, špajzu, kuchyňu a dom pre kuchára. Postavili jednu triedu z tehli z blata, ktoré uschli na slnku a tiež izby pre chlapcov a začalo sa vyučovanie. Páter Albeus začal učiť čítať, písať na školskú tabuľku. Štrnásť až dvadsaťroční chlapci pokračovali vo vyučovaní dva roky. Okolo roku 1945 brat Dominik O' Callaghan a pán staviteľ z Corku (Írsko) prišli na misiu a pokračovali vo výstavbe školy a kláštora pre sestričky Svätého kríža (Nemky), ktoré tam prišli 13. októbra 1946. Boli to sestra Ancilla Mary – predstavená, sestra Patrick Dunne – učiteľka a sestra Eugenia, ktorá založila zdravotné stredisko, z ktorého neskôr vznikla nemocnica. Páter Brian a Cuthbert spoločne s bratom Fergusom postavili školu v Schuckmannsburgu, ktorá bola otvorená 10. novembra 1946 pre 60 detí.

Páter Cuthbert postavil prvú školu v Lisikili na začiatku roku 1946, a postupne ďalšie v Kabba, Ikeba, Nsundwa, Kasika, Lnsese, Kwenna, Malundu, Linyanti, Sibinda. Veľa afrických učiteľov vzišlo z týchto škôl.

20. decembra 1946 Dr. Kevin Parry z Corku a jeho manželka Moreen a kvalifikovaná sestra prišli k sestrám Svätého kríža a začali rozširovať nemocnicu a učiť domorodé sestry. V roku 1947 prišli ďalší kapucíni, dostavovali kláštor a začali s výstavbou kostola. Každý deň išli deti do kostola na svätú omšu, ranné a večerné modlitby. V roku 1947 na Vianoce boli pokrstení siedmi chlapci a nasledovali ďalší – dievčatá, ženy, muži a tiež chorí ľudia.

V roku 1987 sestry Svätého kríža opustili misiu pre nedostatok dorastu v ich reholi a pre starobu. Všetky povinnosti po nich prevzali sestry Najsvätejšieho mena Ježiš z Poľska. Tieto otvorili dom pre telesne postihnuté deti.

Namíbia má 1,5 mil. obyvateľov. Tvoria ich príslušníci rôznych kmeňov. Na západe oblasti Caprivi Stripe žijú primitívnym životom Bušmeni (ľudia slnka). V škole na misii sa vyučuje

anglicky a ich domorodou rečou silózi. V celej Namíbii je viac ako 30 jazykov, v oblasti Caprivi okolo 8 jazykov. Brat Juraj Slugeň ovláda angličtinu a jazyk silózi. Z misijnej školy, v ktorej brat Juraj pôsobí vzišli významní muži politického a verejného života Namíbie.

Telovýchova a šport

Telovýchovná jednota Štart Krišťál' Valaská Belá

Ročný rozpočet na r. 2000

Predpokladané výdavky v roku 2000 predstavovali nasledovné položky (v tisícoch Sk):

- športový materiál	80
- odmeny rozhodcom a delegátom	50
- odmeny trénerom, cvičiteľom a funkcionárom	20
- registračné, hosťovacie, prestupové poplatky	10
- účastnícke, štartovné poplatky	5
- výdavky na organizáciu športových podujatí	4
- preprava športovcov	84
- strava a nápoje športovcov	10
- <u>neplánované (ostatné) výdavky na TV činnosť</u>	<u>5</u>

Predpokladané výdavky na telovýchovnú a športovú činnosť spolu: 268

- hospodársko-správne výdavky	5
- spotrebný materiál	10
- materiál na opravy a údržbu	15
- spotreba energie	18
- odmeny na dohodu	20
- cestovné	3
- <u>neplánované (ostatné) hosp. správne výdavky</u>	<u>1</u>

Predpokladané výdavky na hospodársko-správnú činnosť spolu: 72

Celkové predpokladané výdavky v roku 2000 predstavujú **340.000,- Sk.**

Telovýchovná jednota zabezpečuje pokrytie výdavkov príjmami a naplnenie príjmovej časti rozpočtu finančnými prostriedkami nasledovne:

Predpokladané príjmy v roku 2000 (v tisícoch Sk):

- príjmy zo vstupného	15
- členské príspevky	5
- dotácia od Obce Val. Belá	300
- <u>iné príjmy (sponzorstvo, reklama)</u>	<u>20</u>

Celkové príjmy v roku 2000 predstavujú **340.000,- Sk.**

Rozpočet TJ bol zostavený na základe reálnych príjmov a výdavkov v predchádzajúcom roku a predpokladanom zvýšení cien väčšiny komodít tovarov, energie, cestovného, stravného a podobne.

Pokiaľ sa pozeráme na výdavkovú časť rozpočtu, vidíme, že objemovo väčšími položkami sú výdavky na športový materiál – 80.000,- Sk. Tieto výdavky sa zdajú vysoké, ale predstavujú len základné minimálne vybavenie hráčov družstva mužov, dorastu a žiakov. Vo výdavky na odmeny rozhodcom (50.000,- Sk) sú zahrnuté výdavky za rozhodovanie, cestovné a stravné. Tieto náklady sú dané tabuľkovo podľa súťaže, cestovnými tarifami a stravným podľa zákona. Výdavky na prepravu športovcov (84.000,- Sk) sú tiež dané vzdialenosťou hosťujúcich ihrísk, cenou dopravy a nafty.

V príjmovej časti rozpočtu najväčšiu položku predstavuje dotácia od Obce Valaská Belá (300.000,- Sk). Je potešiteľné, že i v tejto ťažkej finančnej situácii je obec ochotná podporovať športové dianie v obci a tak prispievať k rozvoju športu a výchove mládeže, ktorá je najviac vystavená rôznym nástrahám, či sú to alkohol, alebo drogy.

Vzhľadom na malú podnikateľskú základňu v obci a neochotu podporovať obecné záujmy, je veľmi ťažké získať finančné prostriedky zo sponzorstva a reklamy.

Obyvateľstvo

V povojnových rokoch mala naša obec okolo 5000 obyvateľov. Súčasný počet obyvateľov však predstavuje len polovicu uvedeného počtu – 2 507. Najväčšia hustota obyvateľstva je v ústredí obce. Dost' husto je obývaná i časť Stanák. Najmenej obyvateľov je v časti Škrípov, kde nám z toho dôvodu Slovenská automobilová doprava zredukovala i autobusové spoje. Chodia tam iba dva spoje denne a v období prázdnin iba jeden spoj.

Za posledných pätnásť rokov priemerný počet obyvateľov klesol o 500 osôb. To znamená priemerný ročný úbytok 1,3 %. Obec sa zaraďuje k vidieckym rozptýleným sídlam. Väčšina ekonomicky aktívnych obyvateľov dochádza za prácou do miest Ilava, Dubnica nad Váhom, Nováky a Prievidza, ale v posledných rokoch značná časť obyvateľstva pracuje v Českej republike a najmä mladí ľudia i v zahraničí. Chodia pracovať do Nemecka, do Anglicka, mladé dievčatá ako AU PAIR, ale uplatňujú sa v zahraničí i mladí ľudia s vysokoškolským vzdelaním ako informatici, geodeti atď.

Obec plní prevažne obytnú funkciu, na jej území je v centre postavených 950 rodinných domov a 400 domov v rozptýlených lazoch, ktoré slúžia majiteľom už prevažne len na rekreačné účely. Najväčší rozmach výstavby rodinných domov začal od konca 60-tych rokov.

Pohyb obyvateľov v r. 2000

MESIAC	ŽIVONARODENÍ			ZOMRELÍ			PRISŤAHOVANÍ			VYSTAHOVANÍ		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu
Január	0	0	0	2	1	3	0	0	0	0	1	1
Február	0	0	0	2	0	2	1	0	1	0	0	0
Marec	2	2	4	2	2	4	0	1	1	1	1	2
Apríl	0	0	0	2	3	5	2	2	4	0	1	1
Máj	1	0	1	0	1	1	1	1	2	0	3	3
Jún	0	1	1	3	4	7	0	0	0	2	1	3
Júl	4	0	4	1	0	1	0	1	1	0	1	1
August	0	1	1	2	0	2	3	2	5	0	1	1
September	0	3	3	2	3	5	1	2	3	2	7	9
Október	0	0	0	2	3	5	0	0	0	0	3	3

November	0	0	0	0	1	1	1	2	3	1	1	2
December	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SPOLU:	7	7	14	18	18	36	9	11	20	6	20	26

K 1. 1. 2000 bolo 2 535 obyvateľov, z toho 1 258 mužov a 1 273 žien a k 31. 12. 2000 bolo 2 507 obyvateľov, z toho 1 252 mužov a 1 255 žien. Uzavretých bolo 10 manželstiev.

Iné záznamy

Nájdenie kostry

13. augusta 2000 oznámil na Obvodnom oddelení Policajného zboru v Nitrianskom Rudne Rastislav Danko z Trenčína, že po 12.00 hodine počas hľadania pozostatkov z II. svetovej vojny v katastri obce Valaská Belá na hrebeni Okrúhleho vrchu (Pankáča) odkryl kostrový nález nezistenej totožnosti. Kostrový nález pozostával zo 115 kusov kostí a úlomkov kostí. Pri kostrovom náleze sa nachádzalo kovové púzdro s vloženým papierovým identifikačným štítkom s čitateľnými údajmi Karol Nagy, nar. 10. februára 1922 v Komárove Bratislava, odvodný ročník 1942, číslo kmeňového listu 22/05227/42, národnosť maďarská, náboženstvo rímsko-katolícke, bydlisko pozostalých, ktorým treba podať správu Nagy Karol, Komárov 11, Bratislava. Ďalej sa pri kostrovom náleze nachádzalo 5 ks spráchnivenej látky hnedej farby, 8 ks spráchnivenej látky hnedej farby s kovovými gombíkmi, 2 ks spráchnivenej lásky bledej farby, jeden ks kovového odznaku s vyobrazením slovenského dvojkríža, 5 ks samostatných kovových gombíkov s prekríženými mečmi, 1 ks vrchnáka modrej farby s nápisom „Blendex“, 2 ks nečitateľných skorodovaných mincí, 3 ks gombíkov bielej farby, 4 ks kovových skorodovaných praciek, 1 ks topánky, vo vnútri ktorej sa nachádzali úlomky kostí, väčšie množstvo nábojov zn. Tokarev ráže 7,62 mm. Kostrové pozostatky boli na mieste nálezu zaistené a zaslané na kriminalisticko-technické skúmanie na Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru do Bratislavy. Skúmaním bolo zistené, že ide o kostrové pozostatky ľudského pôvodu. Policajným orgánom bol zabezpečený výpis z Kmeňového listu vojaka Slovenskej armády Karola Nagya. Z archívnych dokladov vyplynulo, že Karol Nagy sa po odvode 28. 3. 1942 prezentoval 2. 10. 1942 v pešom pluku 2 v Trenčíne, kde vykonával službu do 16. 6. 1943. Od 17. 6. 1943 bol prevelený k štábnej rote pešieho pluku 5 Kremnica. Od 8. 2. 1944 do 25. 4. 1944 sa liečil vo Vojenskej nemocnici 11. Od 26. 4. do 21. 8. 1944 vykonával službu v náhradnej rote pešieho pluku 2 v Trenčíne. Od 22. 8. 1944 do 28. 8. 1944 vykonával službu v pešom pluku 3 v Kremnici. Dňa 29. 8. 1944 zbehol od pešieho pluku 3 v Kremnici. Od tejto doby vo vojenskej evidencii o ňom nie sú žiadne záznamy.

Mestský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 29. 5. 1974 vyhlásil Karola Nagya za mŕtveho vzhľadom na to, že dospel k záveru, že zahynul v II. svetovej vojne. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kriminalisticko-technického skúmania kostrových pozostatkov, identifikačného štítku nájdeného pri kostrových pozostatkoch, správy Vojenského archívu v Trnave a rozsudku Mestského súdu v Bratislave policajti dospeli k záveru, že časť kostrových pozostatkov patrí Karolovi Nagyovi a kostrové pozostatky pochádzajú z obdobia II. sv. vojny z rokov 1944 až 1945. Ďalšia časť kostrových pozostatkov identifikovaná nebola. Za deň úmrtia bol do knihy úmrtí Matričného úradu vo Valaskej Belej zapísaný deň, kedy bolio zomretom posledné záznamy vo vojenskej evidencii a to 29. august 1944. Obvodné oddelenie Policajného zboru v Nitrianskom Rudne vydali i povolenie na pochovanie telesných pozostatkov Karola Nagya a boli vrátené pozostalej Kataríne Beutlschmidtovej 12. októbra 2000.